

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Hüseyin Olan
Bitlis Milletvekili

Bitlis'in Ahlat ilçesi, Türkiye'nin önemli patates üretim merkezlerinden biridir. Her yıl binlerce ton patates üretilmekte; bu üretim bölge ekonomisine katkı sağlamakta ve yüzlerce ailenin geçim kaynağını oluşturmaktadır. Patates verimi 2023 yılında 3.777 kg/da'dır. Patates veriminin en yüksek olduğu iller sırasıyla Bitlis 5.151 kg/da, Kayseri 4.569 kg/da ve Sivas 4.373 kg/da olup Türkiye ortalamasının üzerindedir. Bitlis patates üretimde Türkiye'de 10. sırada yer alırken verimi en yüksek ildir.

Ancak, Ahlatlı patates üreticileri özellikle son yıllarda ciddi bir pazarlama ve ihracat sorunu yaşamaktadır. İç piyasada satışların yetersizliği, ihracatın neredeyse durma noktasına gelmesi ve yüksek girdi maliyetleri nedeniyle üreticiler ürünlerini depolarda çürümeye terk etmek zorunda kalmaktadır.

Tohum, gübre, sulama, elektrik, depolama, nakliye ve işçilik gibi temel üretim kalemlerindeki artan maliyetler üreticiyi büyük bir borç yükü altına sokmakta; kooperatiflerden alınan desteklerin karşılığında oluşan borçlar ödenememekte, çiftçi iflasın eşiğine sürüklenmektedir.

2022 yılında Türkiye'de patates üretiminin 3,7'si Bitlis ilinden karşılanırken bu oran 2023 yılında 3,5'e gerilemiştir. Bitlisli patates üreticisinin yıllardır süren pazarlama ve ihracat konusundaki sorunları ve her yıl tonlarca patatesi çürütmeye terk etmek zorunda kalmaları bu oranın giderek düşmesine neden olacaktır. Bölgesel ekonomik krizler nedeniyle ihracatın neredeyse tamamen durması, patates üreticilerin ürünlerinin büyük bir kısmını elden çıkaramamasına neden olmuştur.

Bu çerçevede, Tarım ve Orman Bakanlığı başta olmak üzere Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), Bitlis Valiliği ve ilgili kurumların üreticilerin sorunlarına çözüm üretmesi, gerekirse ihracat destek mekanizmalarının devreye alınması, gerekirse ürünlerin kamusal alım sistemleriyle değerlendirilmesi acil bir gereklilik hâline gelmiştir.

Bu bağlamda;

1. Bitlis ili Ahlat ilçesinde 2024 ve 2025 yılı içinde üretilen patatesin tahmini üretim miktarı nedir? Bu ürünlerin ne kadarı iç piyasada tüketilmiştir?
2. Ahlatlı üreticilerin yıllarında elinde kalan ve pazarlanamayan patates miktarı ne kadardır? Bu ürünlerin değerlendirilmesi için Bakanlığınız herhangi bir planlama yapmış mıdır?
3. Bitlis patates üreticilerinin ihracatta yaşadıkları sorunların çözümü boyutuyla herhangi bir çalışmanız var mıdır?
4. Ahlatlı üreticilerin kooperatiflerden aldıkları kredilere dair ödeme güçlüğü yaşadıkları yönünde yoğun şikâyetler bulunmaktadır. Bu konuda üreticilerin borçlarının yeniden yapılandırılması ya da ertelenmesine dair bir çalışmanız var mıdır?
5. Bitlis patates üreticilerinin banka borçlarının yeniden yapılandırılması, gecikme faizlerinin silinmesi ya da ertelenmesine dair bir çalışmanız var mıdır?
6. Ürün fazlasının TMO tarafından alımı veya kamu kurumlarının tüketiminde kullanılması yönünde herhangi bir planlama yapılmış mıdır?
7. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, Bitlis ili özelinde patates üreticilerinin sürdürülebilir üretimini sağlamak ve zararlarını azaltmak amacıyla geliştirdiği bir destek paketi mevcut mudur?
8. Bitlis ilinde patates üretimi yapan çiftçilere 2024 yılında toplam ne kadar destek sağlanmıştır? Bu desteklerin ne kadarı doğrudan üretim girdi maliyetlerini azaltmaya yöneliktir?
9. Önümüzdeki yıllarda benzer mağduriyetlerin yaşanmaması adına, Ahlat ve çevresinde üretim planlaması, pazarlama desteği, soğuk zincir yatırımı gibi konularda bir eylem planınız var mıdır?